

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/196995,TEKST-AUDIO-90-rocznica-uchwalenia-ustawy-o-odbudowie-Rzeszy.html>
18.03.2026, 07:43

[TEKST + AUDIO] 90. rocznica uchwalenia ustawy o odbudowie Rzeszy

30 stycznia 1934 r. niemiecki parlament przyjął ustawę o odbudowie Rzeszy. Był to kolejny krok wzmacniający władzę Adolfa Hitlera.

29.01.2024

Brutalne przejęcie władzy

Krótko po tym, jak 30 stycznia 1933 r. Hitler objął urząd kanclerza Rzeszy, jego Narodowosocjalistyczna Niemiecka Partia Robotników (NSDAP) brutalnie rozprawiła się z przeciwnikami politycznymi. Trafiali oni do więzień lub obozów koncentracyjnych, względnie byli zmuszani do emigracji.

Równocześnie nowe władze dążyły do glajchsztalizacji rozmaitych dziedzin życia społeczno-politycznego, czyli ujednolicenia i podporządkowania sobie wszelkich instytucji i stowarzyszeń. Proces ten dotknął także ustroju terytorialnego państwa. Już wiosną 1933 r. znacznie ograniczono prawa krajów związkowych Rzeszy kosztem władzy centralnej.

Skutki prawne

Ustawa z 30 stycznia 1934 r. całkowicie likwidowała suwerenność krajów związkowych. Utraciły one m.in. prawo do nadawania obywatelstwa. Regionalne (landowe) parlamenty przestały istnieć. Rządy krajów związkowych zostały zaś podporządkowane rządowi Rzeszy. Wkrótce rozwiązano też Radę Rzeszy, która reprezentowała landy w Berlinie.

Z państwa federalnego Rzesza Niemiecka stała się państwem unitarnym, a rządy Hitlera zostały jeszcze bardziej wzmocnione. Pełnię dyktatorskiej władzy uzyskał on latem 1934 r., gdy po śmierci prezydenta Paula von Hindenburga przejął także jego uprawnienia. Od tej pory rządził jako „przywódca i kanclerz Rzeszy”.

Instytut Pamięci Narodowej od lat bada i ściga zbrodnie niemieckie w okupowanej Polsce. Podejmuje również tematy związane z polityką wewnętrzną Rzeszy za rządów Adolfa Hitlera i powojennymi niemieckimi rozliczeniami z brunatną dyktaturą.

Nakładem Wydawnictwa IPN w 2018 r. ukazała się monografia dr. Wojciecha Wicherta *Narodowy socjalizm w historiografii Republiki Federalnej Niemiec w latach 1986–2016*. [Wersja elektroniczna](#)

WOJCIECH WICHERT

**NARODOWY SOCJALIZM
W HISTORIOGRAFII
REPUBLIKI FEDERALNEJ
NIEMIEC
W LATACH 1986–2016**

IPN Szczecin

Problematykę indoktrynacji niemieckiej młodzieży w dobie narodowego socjalizmu porusza książka Tomasza Butkiewicza [Napola. Młoda elita Adolfa Hitlera](#), również wydana przez IPN w 2018 roku.

TOMASZ BUTKIEWICZ

**NAPOLA.
MŁODA ELITA
ADOLFA HITLERA**

IPN Szczecin

Wiele materiałów na temat rządów i ideologii NSDAP jest dostępnych w portalu IPN przystanekhistoria.pl, na innych stronach Instytutu Pamięci Narodowej oraz kanałach IPN w

serwisie YouTube:

- [Wyhodować niemiecką bestię](#)
- [Szarotkowi piraci](#)
- [Nazizm jako antychrześcijańska „religia zastępcza”](#)
- [90 sekund historii: 30 stycznia 1933 r. Adolf Hitler został kanclerzem Rzeszy](#)

Zachęcamy też do obejrzenia dyskusji „III Rzesza Niemiecka” w ramach cyklu „Kulisy historii”:

AUDIO:

Aby zobaczyć odtwarzać włącz JavaScript

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Centrala

Dant-Telegramm an Adolf Hitler: Unlösbarer Freundschaft
Heute Morgen um 5 Uhr 35 Minuten wieder auf italienischem Boot

**B.3.-Gespräch mit Ganda: Politische
 Manz der Ausprache Führer — Die
 Illustrierte Zeitung**

Die beiden Führer der Achsenmächte Adolf Hitler und Benito Mussolini.
 Sie sind auf der linken Seite und der deutsche Reichsführer
 Adolf Hitler auf der rechten Seite. Die Aufnahme ist eine Reproduktion aus
 der Illustrierten Zeitung.

**ULLSTEIN
 ABC
 FAHRPLAN**

**12 Uhr
 BERLIN**

Nr. 234
 IX. 37

**Lesen Sie heute:
 Das Bomben-
 "Paradies"**

BERLINER

50

MORG

richtet über die

Pliki do pobrania

[Reichstag uchwalił ustawę o odbudowie Rzeszy Niemieckiej \(mp3, 2.95 MB\)](#)
[Reichstag uchwalił ustawę o odbudowie Rzeszy Niemieckiej \(wav, 21.64 MB\)](#)
